

Spór o przynależność i kształt terytorium Izraela jest jednym z najtrudniejszych, a społeczność międzynarodowa nadal nie zdołała wykreować na ten temat ostatecznej opinii. Po tragicznych doświadczeniach (zwłaszcza z okresu II wojny światowej) środowisko żydowskie zdecydowało się utworzyć własne państwo metodą „faktów dokonanych”. W 1948 r. doszło do wojny, w wyniku której na terenie byłego Brytyjskiego Mandatu Palestyny utworzono niepodległe państwo Izrael.

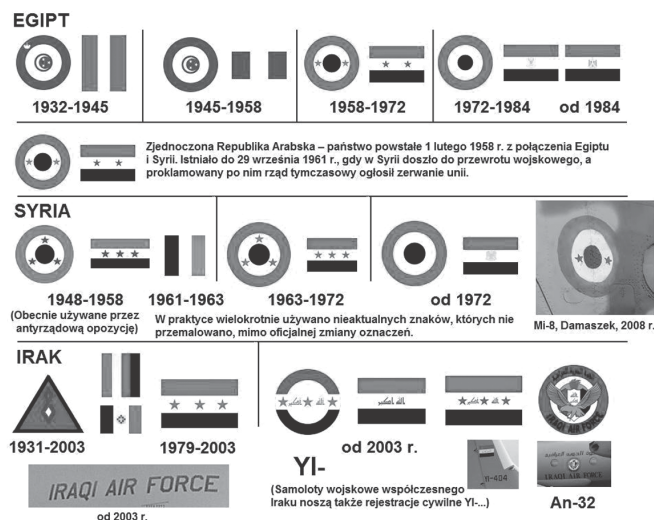

Rys. 0.2. Oznaczenia Sił Powietrznych Izraela

Źródło: https://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Air_Force.

Państwa arabskie uznały to za upokorzenie i rozpoczęły niekończącą się praktycznie wojnę mającą na celu zlikwidowanie Izraela. Była (i w dużej mierze nadal jest) to walka oparta głównie na sporach ideologiczno-religijnych. Egipt i Syria nie miały bowiem aż tak dużych interesów materialnych w zniszczeniu państwa żydowskiego, tym bardziej, iż wojny te wiązały się z ogromnymi kosztami. Z finansowego punktu widzenia zyskałyby o wiele więcej, gdyby zamiast zaczynać wojny, rozpoczęły współpracę gospodarczą z Izraelem. W ówczesnych warunkach Bliskiego Wschodu było to raczej niemożliwe. Jedyną arabską grupą etniczną, która mogła coś fizycznie zyskać na pokonaniu Izraela, byli Palestyńczycy, ale nie grali oni głównej roli w wojnach arabsko-izraelskich. Pierwsze przebłyski ewentualnej współpracy (lub chociaż braku otwartej wojny) między Izraelem a Egiptem pojawiły się dopiero wskutek porozumienia w Camp David w 1978 r. Egipt po kilkudziesięciu latach kosztownych wojen z Izraelem musiał uznać, iż pokonanie (zniszczenie) tego państwa jest po prostu niemożliwe i podjął optymalną decyzję o zaprzestaniu otwartej walki. Od tej pory między Izraelem a Egiptem panuje względny pokój. Walkę przeciw państwu żydowskiemu prowadziła nadal Syria, która znacznie ograniczyła swój wysiłek po przegranej wojnie w Libanie, w połowie lat 80. Późniejsze walki na pograniczu izraelsko-syryjskim były już o wiele mniej intensywne. Obecnie Syria ogarnięta jest wojną domową, a punkt ciężkości jej polityki jest skierowany na zupełnie inne cele niż walka przeciw państwu Izrael.

Inne państwa arabskie także brały udział w wojnach przeciw Izraelowi (zwłaszcza Irak), choć po praktycznym zaprzestaniu walki przez Egipt znacznie osłabiły swoje działania.

Rys. 0.3. Oznaczenia lotnictwa wojskowego Egiptu, Syrii oraz Iraku

Źródło: opracowanie własne.

Izrael już od początku swojej niepodległości przywiązywał dużą wagę do sił powietrznych. Lotnictwo izraelskie odegrało czołową rolę we wszystkich otwartych wojnach prowadzonych przez to państwo. Izraelczycy nie tylko starali się wyposażać swoją armię w możliwie najnowocześniejszy sprzęt lotniczy, ale wyciągali także wnioski z zakresu zasad zastosowania i doktryn sił powietrznych. Doskonałe wyniki, jakie osiągnęło w walce lotnictwo Izraela, potwierdzają, iż były to wnioski słuszne.

Wojny izraelsko-arabskie były także pewną formą walki, między NATO a Układem Warszawskim, gdyż testowano tam uzbrojenie. Izrael od lat 50. otrzymywał sprzęt bojowy produkcji zachodniej (początkowo francuski, a następnie amerykański), zaś państwa arabskie z Egiptem i Syrią na czele były wspierane przez ZSRR oraz jego sojuszników z Układu Warszawskiego. Wyniki tych wojen wskazują na wyższość wojskowej techniki i filozofii pochodzącej z Zachodu. Zakładały one prymat jakości i nowoczesności nad masowością, co umożliwiło Izraelowi zadawanie ogromnych strat armiom arabskim i obronę własnej niepodległości.

Rozdział I niniejszej publikacji zawiera opis historii Sił Powietrznych Izraela oraz wątków polskich w lotnictwie państw Bliskiego Wschodu. Wątki polskie były tam wprawdzie symboliczne, ale dla polskiego Czytelnika mogą stanowić nieznaną dotąd ciekawostkę. Opisano tam rozwój lotnictwa wojskowego w Izraelu od pierwszych organizacji lotniczych na terenie Brytyjskiego Mandatu Palestyny

w latach 30., po czasy najnowsze. Oprócz tego rozdział ten zawiera także informacje na temat eksportu polskich samolotów do państw biorących udział w wojnach izraelsko-arabskich, współpracy między siłami powietrznymi Polski oraz Izraela, a także innych kwestii z tym związanych.

Rozdział II natomiast opisuje przebieg walk powietrznych podczas wybranych konfliktów z udziałem Izraela i państw arabskich. Opisano tam wojnę sześciopdniową 1967 r., kryzys sueski 1956 r., wojnę Jom Kippur 1973 r. oraz walki lotnicze w dolinie Bekaa nad Libanem w 1982 r. Oprócz tego opisano prawdopodobny przebieg walk powietrznych między Izraelem a Syrią na przełomie XX i XXI w. O ile materiałów źródłowych na temat wspomnianych konfliktów toczących się do połowy lat 80. jest dużo, o tyle przedstawienie walk z około 2000 r. jest bardzo utrudnione. Są to bowiem zbyt niedawne wydarzenia, by wszystkie informacje na ten temat były jawne. Do mediów przedostają się jedynie pojedyncze wzmianki. Na ich podstawie podjęto próbę przedstawienia ówczesnych wydarzeń.

Pominięto tematykę lotnictwa cywilnego, jeśli nie liczyć samolotów noszących cywilne rejestracje Brytyjskiego Mandatu Palestyny, na których szkolili się pierwsi piloci żydowscy pod koniec lat 30.